

RYHMÄ ERROR ANU OJALA

KIRISTÄJÄ

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Otavan Kirjasäätiö on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

© Anu Ojala ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-38466-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

TORSTAI

LUKU 1

Hihittävä ja puhetta pulppuileva lauma levottomia yläkoulun seitsemäsluokkalaisia aaltoilee koulun toisen kerroksen käytävällä vaatenaulakkojen edessä.

Lilja ja Sara nojailevat seinään.

– Onko sinulla se ötökkä mukana? Lilja kysyy Saralta vaivihkaa.

– Tarkoitat varmaan Adaa? Sara virnistää ja heilauttaa vaaleaa poninhäntäänsä.

– Sekö sen nimeksi tuli? Lilja naurahtaa, tumma otsatukka valahtaa silmille.

– Jep. Ja Ada-drone on täällä hyvässä tallessa, Sara supattaa ja taputtaa reppuaan. – Täytyy pitää huoli siitä, etteivät opettajat huomaa mitään. Iinahan kielsi tuomasta sitä kouluun, mutta mun on pakko tarkistaa, miksei sen mikrofonin toimi.

– Eikö sitä voi tehdä myöhemminkin? Lilja ihmettelee.

– Lupasin Aamokselle, että dronea voi kokeilla koulun jälkeen. Aamos tarvitsee sitä jonkin videon kuvaamiseen, Sara selittää.

Käytävän toisesta päästä alkaa kuulua napakoita aske-
lia. Meteli vaimenee, kun kaikki kääntyvät katsomaan tu-
lijaa.

Iina-opettaja saapuu avainnippua käsissään heilutel-
len.

– Moi, kaikki! Mitä teille kuuluu? Iina tervehtii iloisesti oppilaitaan.

– Moi, Iina! kuuluu kuin yhdestä suusta. – Hyvää kuu-
luu!

– Onko kiva päästä oppimaan uutta? Iina kysyy nau-
raen.

– Eii-ii!

– Joo-o!

Sekalainen huutomyrsky nousee käytävällä.

Iina etsii oikean avaimen ja avaa oven.

– Älkää hätäilkö! Kaikille löytyy aivan varmasti oma
paikka ja tietokone! Iina korottaa ääntään, kun osa oppi-
laista yrittää etuilla joukon perältä luokkaan. – Eikä ku-
kaan avaa konetta ennen kuin sanon, hän lisää.

Hetken kuuluu vain tuolinjalkojen kolinaa, kun oppi-
laat hakeutuvat omille paikoilleen.

Iina asettelee kännykkänsä lataukseen opettajanpöydäl-
le. Latausjohto roikkuu kiepillä kännykän ja pistorasian vä-
lillä. Sen tehtyään hän istuu työtuolille, avaa oman tie-
tokoneensa ja katsoo oppilaita.

– Nyt voit avata koneen, Iina antaa luvan.

Oppilaat napsauttavat tietokoneeseensa virran päälle.
Koneiden matala hurina täyttää luokkahuoneen.

– Tänään opetellaan tunnistamaan valesähköposteja ja pohditaan, millaisia ongelmia niistä voi syntyä. Sähköisessä tehtäväkirjassa on kaksikymmentä eri sähköpostia ja linkkiä. Käy ne yksitellen läpi ja päättelä, onko sähköposti aito vai onko kyseessä valemeili, Iina ohjeistaa ja lähtee kiertämään luokkaa.

Tunnin puolivälissä Lilja jää tuijottamaan Saran koneen näyttöä.

– Mitä sä teet? Et ainakaan, mitä ope käski..., Lilja suhahtaa.

– Teenhän, tosin ehkä vähän isommalla kierteellä kuin Iina toivoo, Sara kuiskaa.

– Sara, älä viitsi. Iina on ihan kiva, miksi sinä sitä rääkkäät? Joudut taas vaikeuksiin, Lilja varoittaa.

– Sittenpä joudun, mutta hyvästä syystä, Sara naurahtaa matalalla äänellä.

– Mitä sä aiot? Lilja kysyy ja kurkistelee kaula pitkänä Saran koneelle.

– Katselepa omaa konettasi, niin kohta näet, mistä kana pissii, Sara mutisee keskittyneenä.

Saran sormet hyppelevät näppäimistöllä.

Sitten opettajan koneelta kuuluu *pling*.

Sara ja Lilja seuraavat katseellaan, miten Iina viestiään kuultuaan kiiruhtaa omalle koneelleen ja kumartuu katsomaan koneen näyttöä.

Kuuluu vaimea hiiren painallusääni, kun Iina klikkaa viestin auki. Hän istahtaa alas ja jää lukemaan sitä.

Sara kuuntelee tarkkaan.

Toinen klikkaus.

– Nyt Iina avasi linkin..., hän kuiskaa ja virnistää Liljalle.

Lilja katsoo otsa rypyssä linasta Saraan.

– Sara..., Lilja kuiskaa.

– Hys, Sara pudistaa päätään. – Odota.

Yhtäkkiä joka ikisen tietokoneen näyttö pimenee.

Iina tuijottaa koneensa näyttöruutua silmät laajenneina.

– Voi hamsterin rikkinäinen juoksupyörä, Lilja saa sanottua. – Mitä sinä, Sara, taas teit?

Luokan läpi käy ihmettelevä kohahdus, minkä jälkeen sen täyttää hetkeksi hämmentynyt hiljaisuus.

Opettaja kääntää saman tien katseensa suoraan Saraan, suu vihaisena viivana.

– Sara..., Iina ei ehdi sanoa enempää, kun opettajan ja jokaisen oppilaan tietokoneen mustalle näytölle ilmestyy isoin kirjaimin teksti.

TÄMÄ KONE ON KAAPATTU!

Pitkö mennä klikkaamaan valemeilin linkkiä?

Milloin te tollot opitte?

Teksti jää välkkymään näytölle.

Hetken kuluttua sen viereen ilmestyy flossaava lapsi. Lapsen kuvaa on muokattu, ja sen pään tilalle on liitetty Iinan kasvokuva.

Luokan täyttää naurunsekainen mökä, kun luokkakaverit huutavat Saran nimeä. Saran ja Liljan niskaan satelee paperitolloja ja pyyhekuminpalasia.

– Siinä on mestarin vastaus! kuuluu huuto luokasta.
– Hyvä, Sara!

Lilja nauraa kippurassa Saran vieressä.

Saraakin naurattaa, kun hän yrittää suojautua kumisateelta.

– Hiljaa! opettaja komentaa mutta turhaan.

– Nyt kaikki suu kiinni! Iina korottaa kunnolla ääntään saadakseen sen kuulumaan metelin yli.

Huuto luokassa vaimenee jonkin verran.

– Sara, opettaja aloittaa, mutta luokkakavereiden mylvintä peittää taas opettajan äänen. – Joka iikka hiljaa nyt! Se, joka päästää pihauksenkin, saa jälki-istuntoa! Iina karjaisee.

Huuto lakkaa, mutta hiljainen supatus kulkee yhä tietokonepöydältä toiselle.

Kengänkannat lyövät vihaisesti lattiaa Iinan kävellessä Saran eteen.

– Mitä sinä teit? hän kysyy. – Äläkä yritä kieltää. Tiedän, että se olit sinä.

– Halusin kokeilla, varmistaako opettaja itse aina, keneltä sähköposti on, ennen kuin avaa sen mukana tulleen linkin.

Iina vetää henkeä eikä saa sanaa suustaan. Hän jää tuijottamaan Saraa.

Sara katsoo uhmakkaasti takaisin.

Hetken luokassa kuuluu vain opettajan raskas hengitys.

Sitten Liljan katse eksyy näytöllä yhä flossaavaan lapsi-linaan. Lilja repeää niin ankaraan kikatukseen, että putoaa tuolilta.

Muukin luokka purskahtelee huonosti pidätettyä naurua.

- Lilja, Iina sanoo ja katsoo nyt Saran parasta kaveria.
- Kerrohan, mikä tässä on noin huvittavaa.

Lilja ei pysty vastaamaan eikä rauhoittumaan, vaikka miten yrittää.

- Sara ja Lilja, määrään teidät molemmat jälki-istuntoon. Suoritatte rangaistuksen tänään viimeisen tunnin jälkeen ja...

Välituntikello soi ja keskeyttää opettajan puheen.

Iina vaikenee hetkeksi.

- Minulla on välituntivalvonta, mutta asiasta keskustellaan vielä, Iina puuskahtaa ja kääntyy kiukkuisesti kannoillaan.